

Går det att skapa hållbar stadsutveckling — vad krävs?

Konferensen: Hållbar stadsutveckling är det möjligt?, Göteborg, 11 december, 2019

John Holmberg

Professor vid Chalmers Tekniska Högskola samt UNESCO

Grundare av Challenge Lab och
Space for Change Institute





UNITED NATIONS

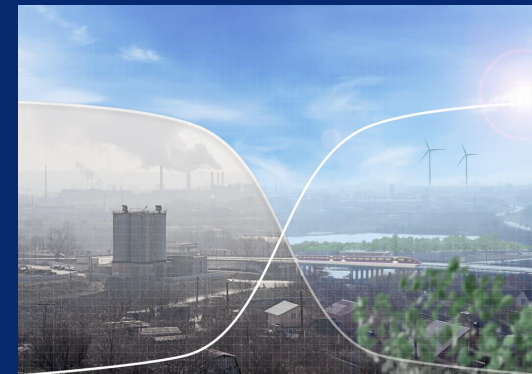
TRANSFORMING OUR WORLD:



THE 2030 AGENDA FOR
SUSTAINABLE DEVELOPMENT



3 nyckelord: Transformation



Integration



Universalitet



**SPACE
FOR
CHANGE**



Mänskligheten

Medskapande

Individ



Transformation



Integration



Självledarskap

Pågående verksamhet (Charterresan/kryssningen)

- Rådande rutiner, strukturer, budgetramar mm ger stöd
- Effektivisera och optimera rådande system
- Mål, styrning och kontroll
- Mäta och följa upp
- Organisationen i centrum, besluta
- Lösa problem och implementera lösningar

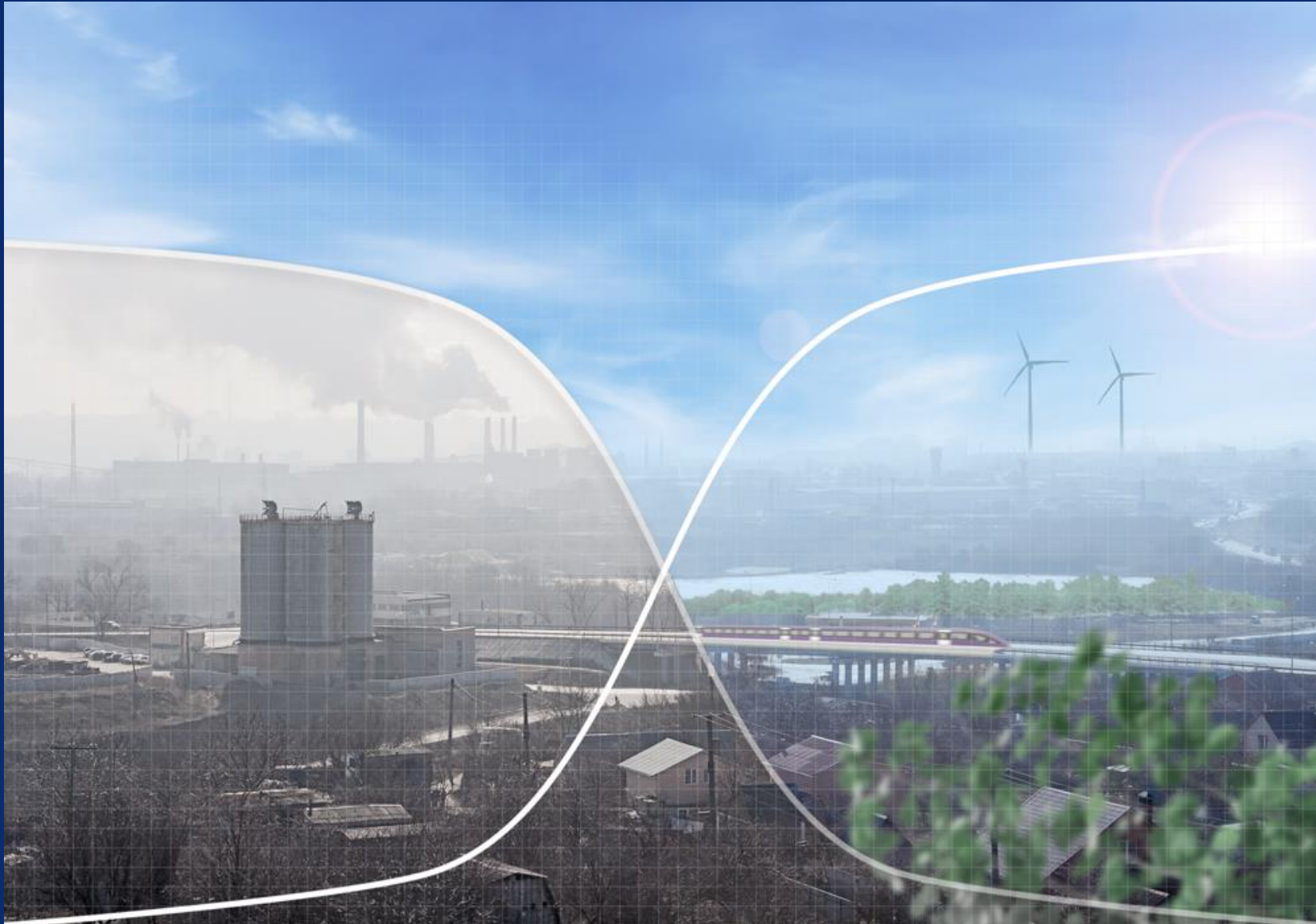


Att möta de globala utmaningarna i en osäker framtid (Expeditionen/äventyret)

- Rådande rutiner, strukturer, budgetramar hindrar
- Tänka bortom rådande system
- Vägledande principer, tillit och skapa rum/utrymme för förändring
- Experimentera, reflektera, lära
- Frågan i centrum och bjud in relevanta medskapare att utforska, facilitera
- Skapa en önskad framtid



Transformation

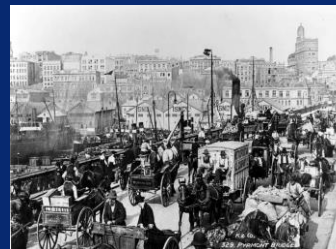


Låg intensitet
Låg effektivitet
Låg materiell tillväxt

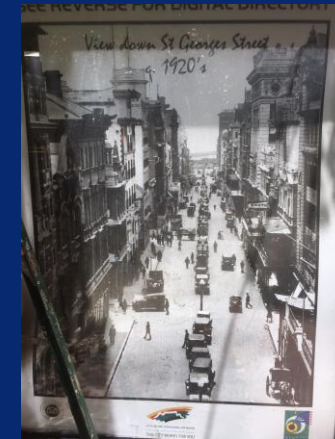


Hög intensitet
Låg effektivitet
Hög materiell tillväxt

London 1900



Cape Town 1920



Hög intensitet
Hög effektivitet
Låg materiell tillväxt



Hög intensitet
Låg effektivitet
Hög materiell tillväxt



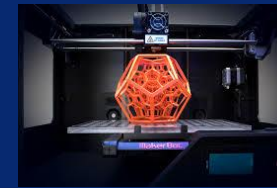
Låg intensitet
Låg effektivitet
Låg materiell tillväxt



Solceller



Fördubbling vart annat år



Batterier



Kostnad Li-On batt. -15%/år sedan 1990



Elfordon



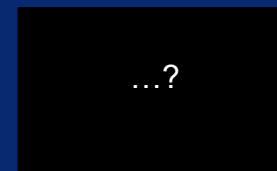
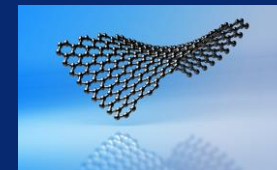
100x färre rörliga delar
Bättre effektivitet och prestanda



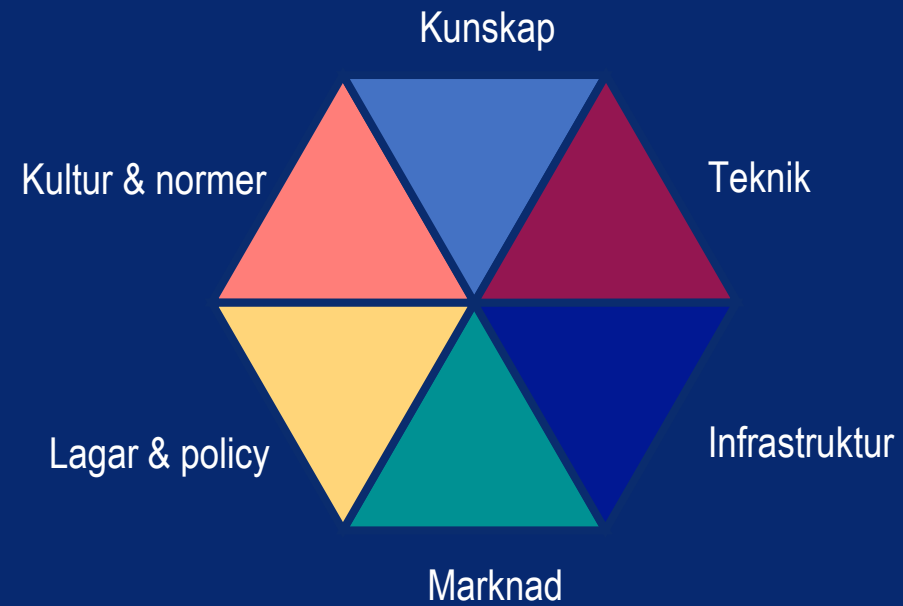
Självkörande fordon



Bilar är parkerade 96% av tiden

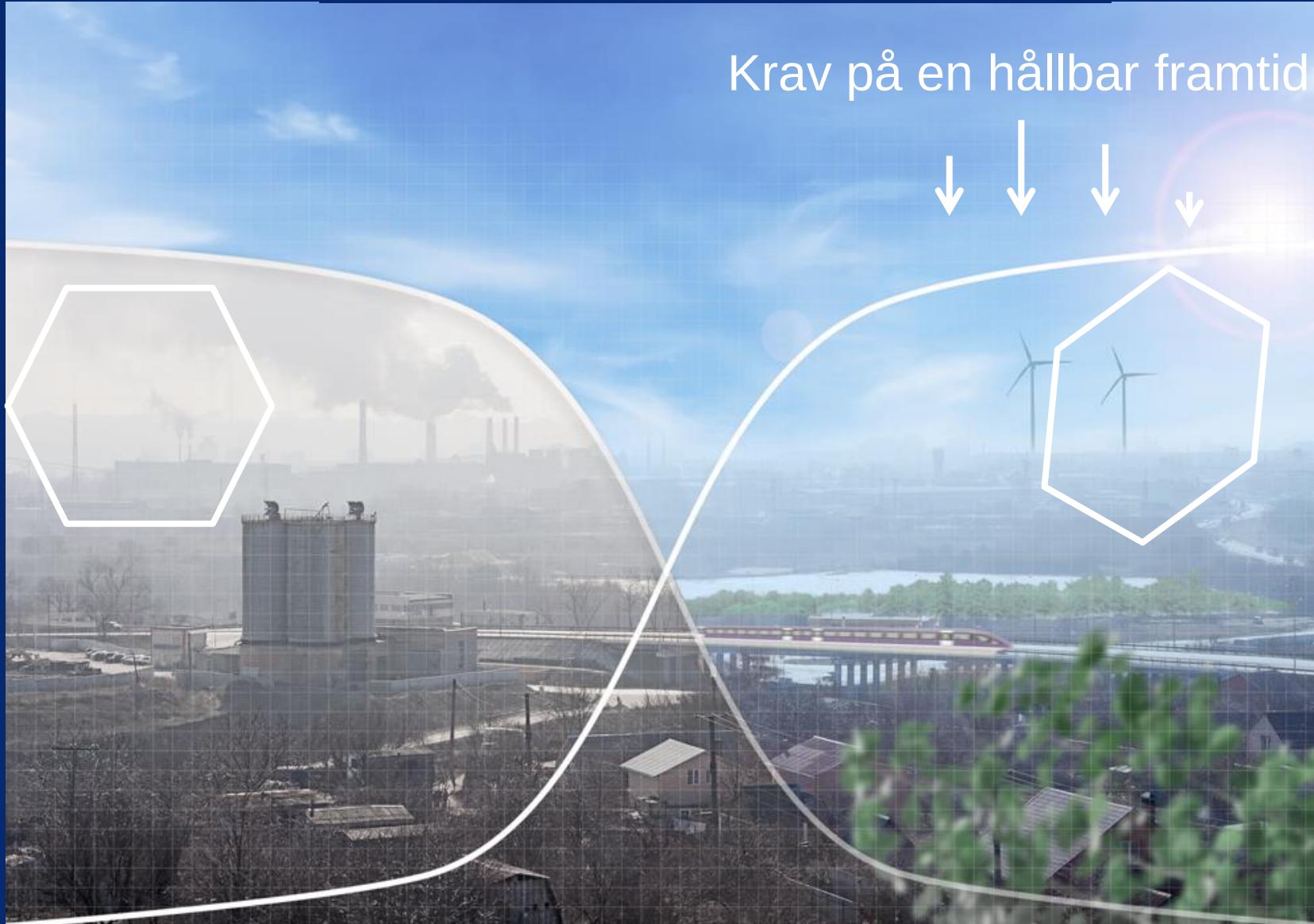


Det som behöver förändras sitter
fast i socio-tekniska system



HÅLLBARHETSDRIVEN OMSTÄLLNING

Krav på en hållbar framtid



Hållbarhetsfyren

Mänskliga behov

Social

Ekonomisk

Ekologisk



Hållbarhetsfyren

Mänskliga behov

Vad karaktäriserar ett gott liv?

Social

Hur kan vi leva ihop?

Ekonomisk

Hur kan vi hushålla med resurser?

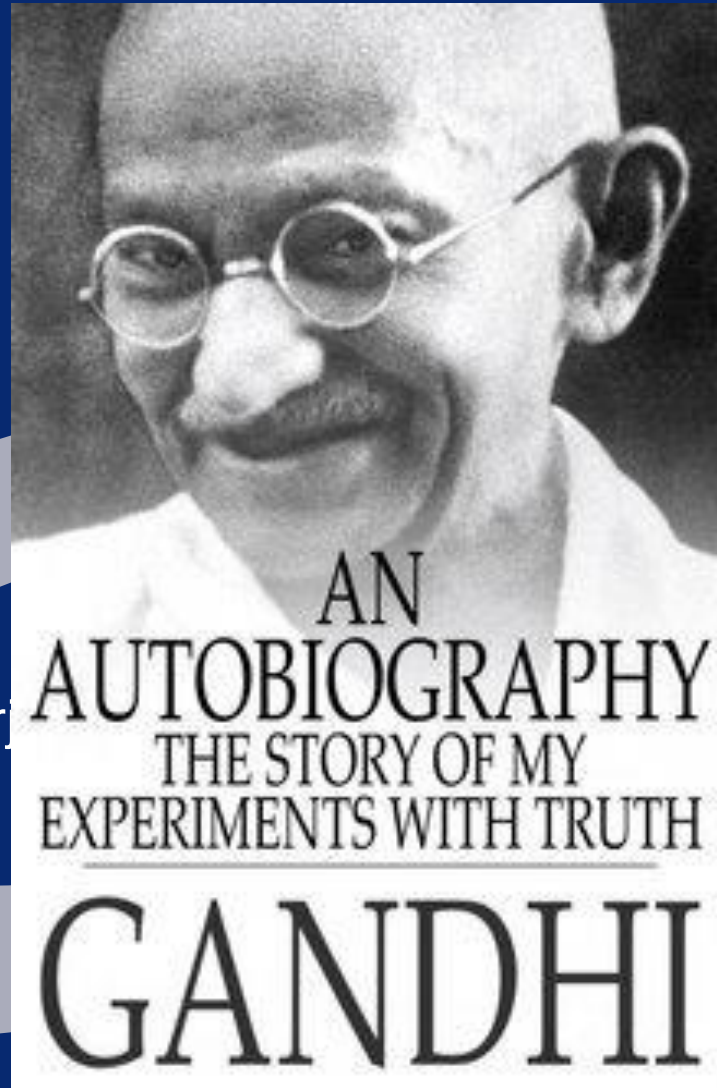
Ekologisk

Hur kan samhället inpassas i naturen?



Horisont

Varje steg





Martin Luther King sa

“Jag har en dröm”

inte

“Jag har en mardröm!”

Hur löser man ett stort problem?

Man gör det STÖRRE!

Varför har vi problemet? Hur ser helheten ut?



Hur kan vi lösa det? Dela upp det i delar.

**SPACE
FOR
CHANGE**



Mänskligheten

Medskapande

Individ



Transformation



Integration

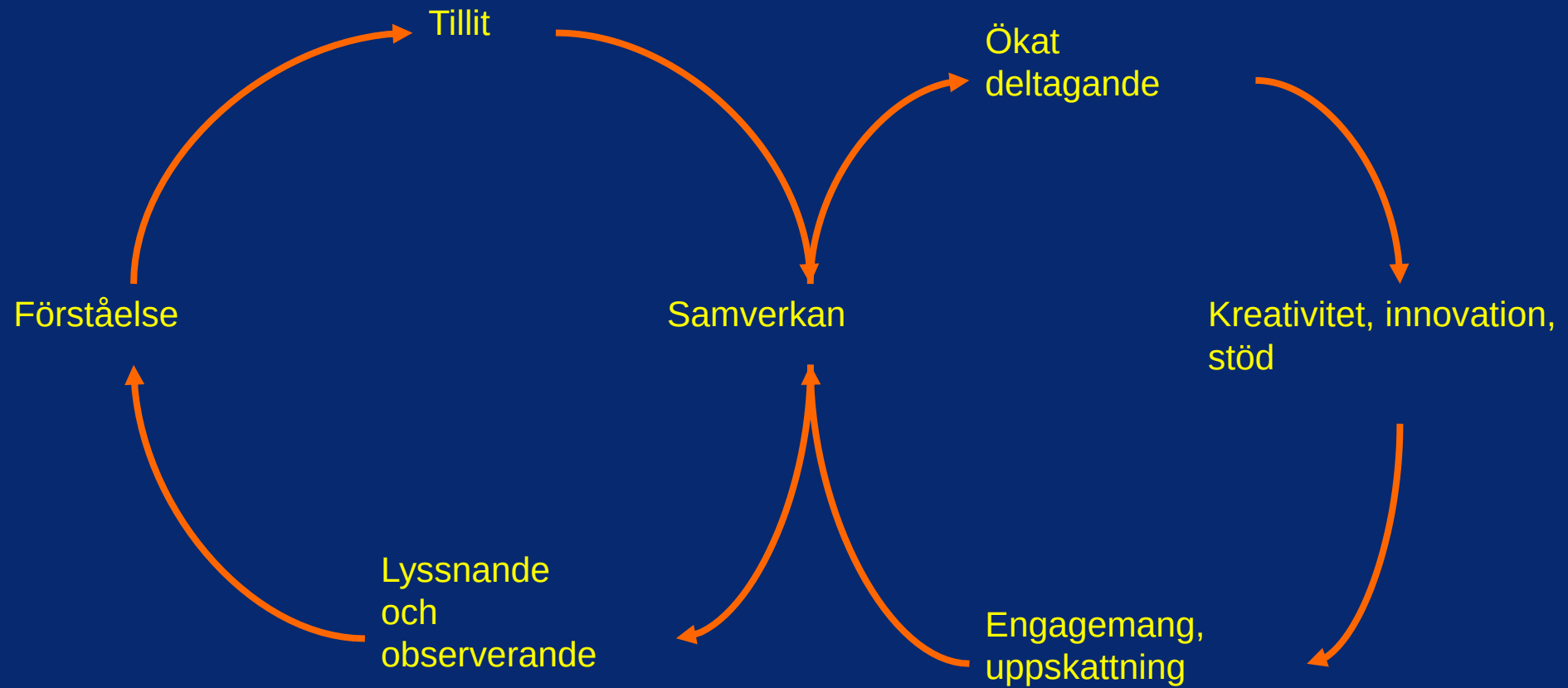


Självledarskap

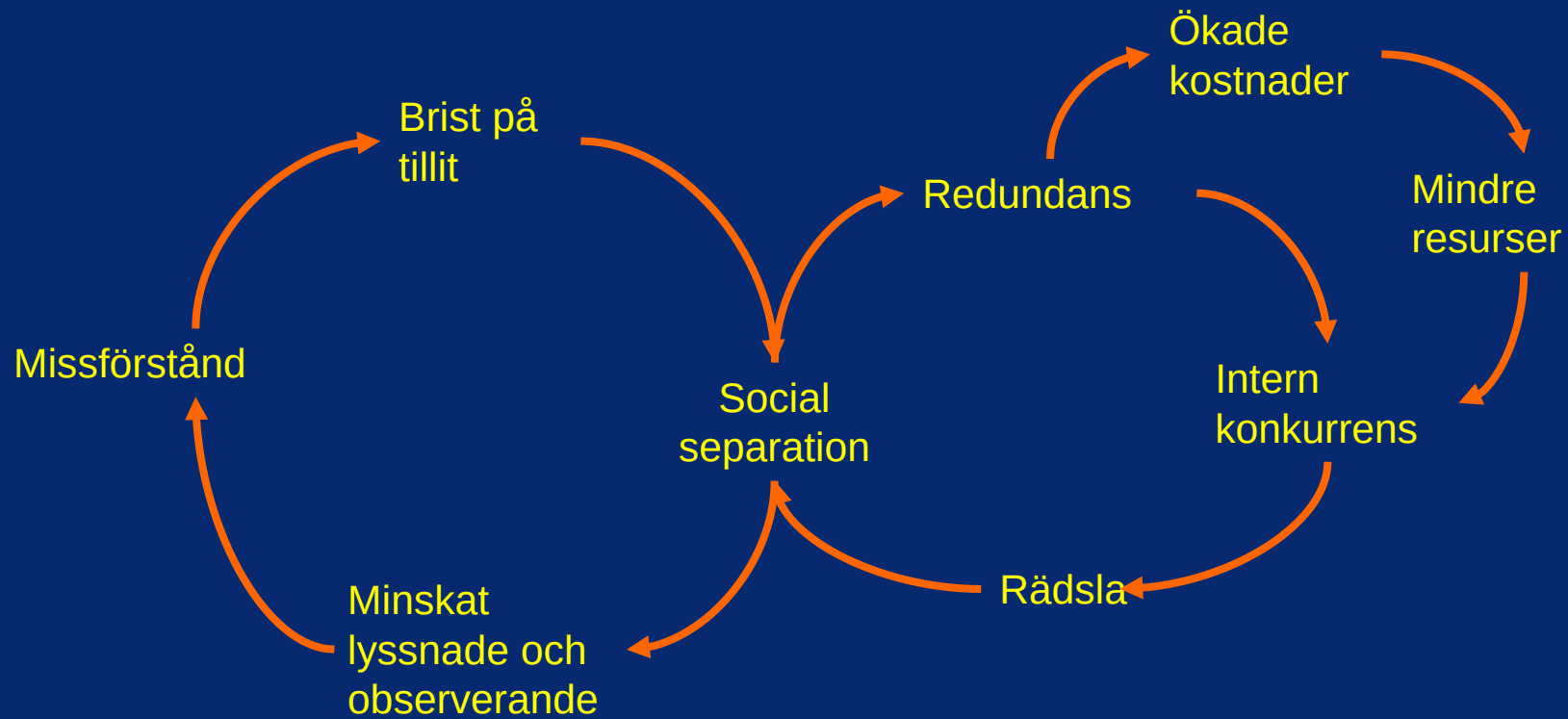
Integration



Photo: CR-S, Panoramio

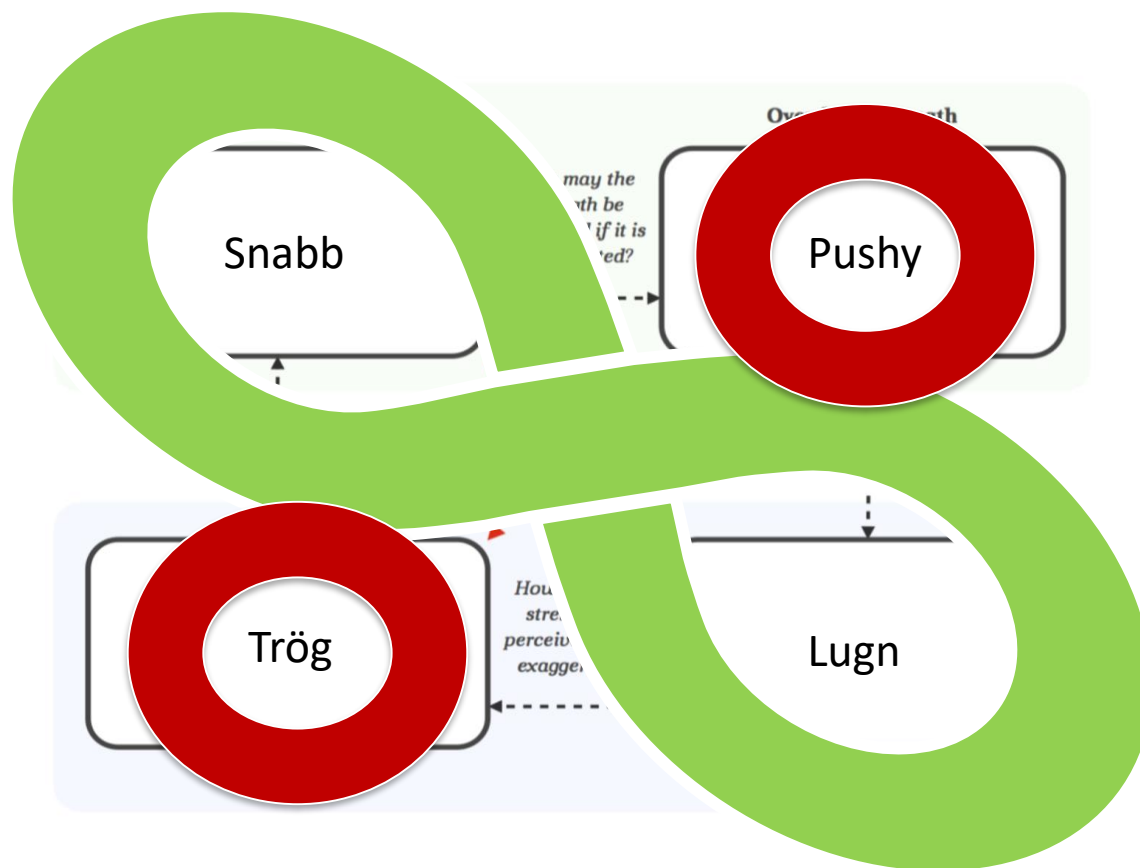


[Baserad på Jewell-Larsen & Sandow, 1999]



[Baserad på Jewell-Larsen & Sandow, 1999]

Balansera styrkorna



**SPACE
FOR
CHANGE**



Mänskligheten

Medskapande

Individ



Transformation



Integration



Självledarskap



Självledarskap



Shoma Morita (1874-1939)

Människan drivs av två motstridiga krafter:

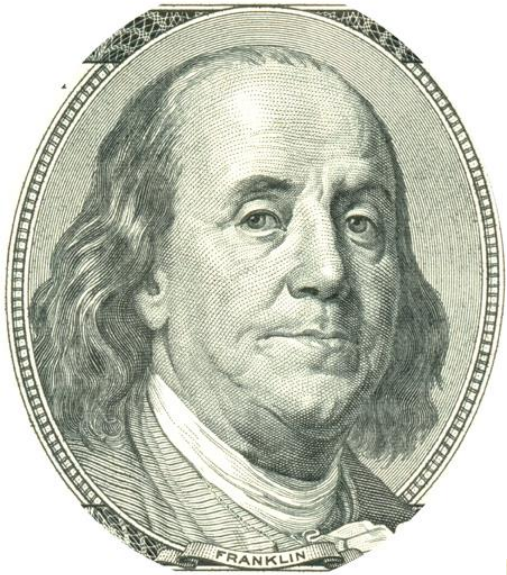
Räddhågsen kraft att vilja
vidmakthålla säkerhet och komfort

VS

Modig längtan framåt

(two opposing drives; a desire to live fully (self-actualize), and a desire to maintain security and comfort).

Värderingar



Page 1 of the Pages

TEMPERANCE							
Eat not to Dulness Drink not to Illness.							
	S	M	T	W	T	F	S
T							
o	•	•	•	•		•	
o	•	•	•		•	•	•
R			•			•	
F		•			•		
I			•				
S							
J							
M							
Cl							
T							
Ch.							
H							

The Thirteen Virtues of Benjamin Franklin at Age 20

1. "TEMPERANCE. Eat not to dullness; drink not to elevation."
2. "SILENCE. Speak not but what may benefit others or yourself; avoid trifling conversation."
3. "ORDER. Let all your things have their places; let each part of your business have its time."
4. "RESOLUTION. Resolve to perform what you ought; perform without fail what you resolve."
5. "FRUGALITY. Make no expense but to do good to others or yourself; i.e., waste nothing."
6. "INDUSTRY. Lose no time; be always employ'd in something useful; cut off all unnecessary actions."
7. "SINCERITY. Use no hurtful deceit; think innocently and justly, and, if you speak, speak accordingly."
8. "JUSTICE. Wrong none by doing injuries, or omitting the benefits that are your duty."
9. "MODERATION. Avoid extremes; forbear resenting injuries so much as you think they deserve."
10. "CLEANLINESS. Tolerate no uncleanness in body, cloaths, or habitation."
11. "TRANQUILLITY. Be not disturbed at trifles, or at accidents common or unavoidable."
12. "CHASTITY. Rarely use venery but for health or offspring, never to dullness, weakness, or the injury of your own or another's peace or reputation."
13. "HUMILITY. Imitate Jesus and Socrates."

Verklig förändring startar med insikten om att vi är en del av det system vi försöker förändra

Vi beskriver inte världen vi ser,
vi ser världen vi beskriver

David Bohm

Frågor att ställa sig:

- Är dina grundvärderingar tydliga för dig själv?
- Är du beredd att utmana dina antaganden?
- Är du beredd att verkligen vilja förstå andra?
- Är du beredd att släppa förutbestämda mål och planer för att se vad som verkligen behövs och är möjligt?

[Delvis baserad på Scharmer, 2009]



- *Börja i den önskvärda framtiden och stanna i varför-frågan*
- *Förstå att vi sitter fast i de system som behöver förändras*
- *Skapa rum/utrymme för förändring*
- *Alla viktiga perspektiv med från start*
- *Frågan i centrum, sen medskapa i varandras styrkor och bjud in nej-rösten*
- *Insikt om att vi är en del av förändringen*
- *Öppenhet skapar tillit*
- *Perspektivmedvetenhet*

Det är i det lokala man finner komplexiteten

och transmittorsubstansen



Think big, start small, act now
and learn fast!
Challenge Lab



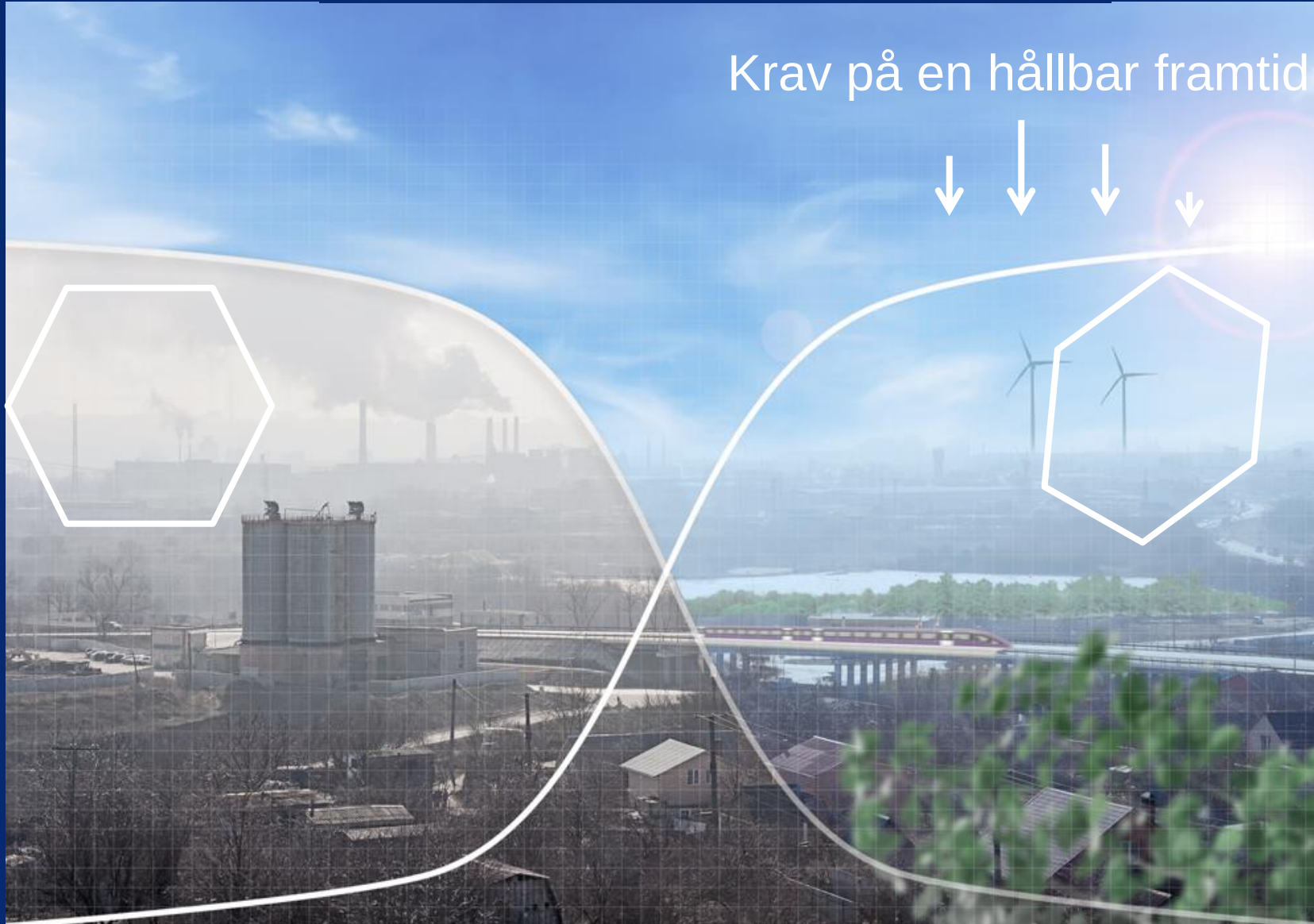


Where learners lead
and leaders learn



HÅLLBARHETSDRIVEN OMSTÄLLNING

Krav på en hållbar framtid



Hållbarhetsfyren

Mänskliga behov

Social

Ekonomisk

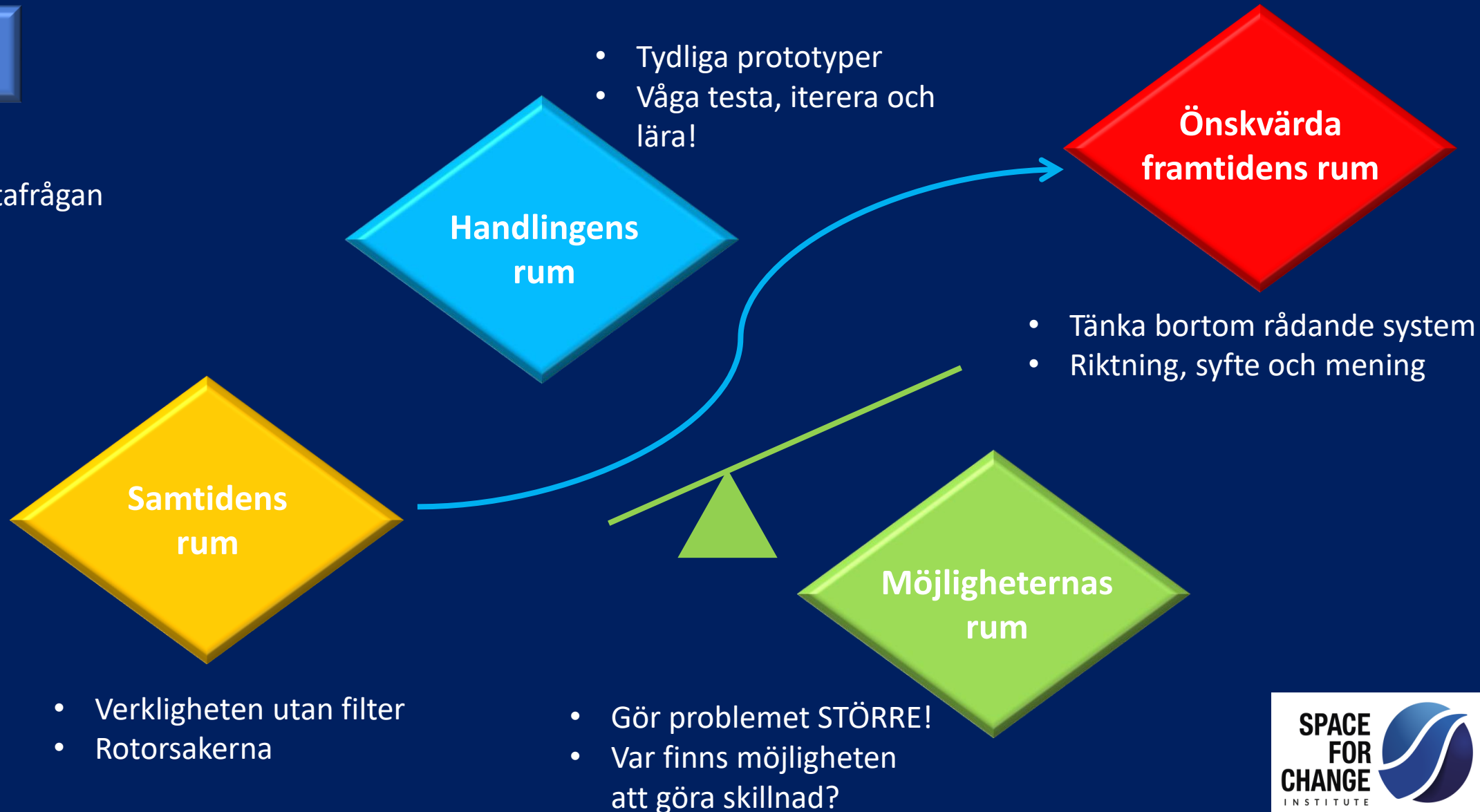
Ekologisk



Backcasting för komplexa omställningsprocesser

Designteam

- Skapa rummet
- Formulera metafrågan
- Bjud in



Agenda 2030 + medborgardialog + backcastingexpeditioner = Ale360



Varför 360 grader?

Många stora utmaningar som Ale kommun står inför beskrivs idag som svåra eller som komplexa. Frågorna är ofta långsiktiga, påverkar varandra och går över både organisations- och kommungränser. Vi möter dessa utmaningar på olika sätt, i vår vardag, hemma eller i vårt arbete.

För att kunna hantera dessa frågor behöver vi formulera, pröva och lösa problem tillsammans i Ale. Ingen klarar det här själv, vi behöver vara många fler för att kunna göra skillnad. Vi har alltså ett gemensamt ansvar som kräver nya sätt att arbeta på.



<https://ale.se/kommun--politik/hallbar-utveckling/ale-i-360.html>



Figur 2. Hållbarhetsfyren (Holmberg & Larsson 2018 och Space for Change Institute)

Temaområden



1. Att ha någonstans att bo
2. Ansvar och oro för miljön
3. Vi måste se till att människor vill jobba kvar i Ale
4. Kollektivtrafik och kommunikationer
5. Hur vill vi leva tillsammans?
6. Var ska vi bygga?
7. Att bli lyssnad på
8. En bra skola ger en bra framtid
9. Det mänskliga mötet är viktigt
10. Ingen ort får glömmas bort
11. Kultur behövs för livsglädjen
12. Trygghet
13. En god hälsa är det viktigaste för ett gott liv

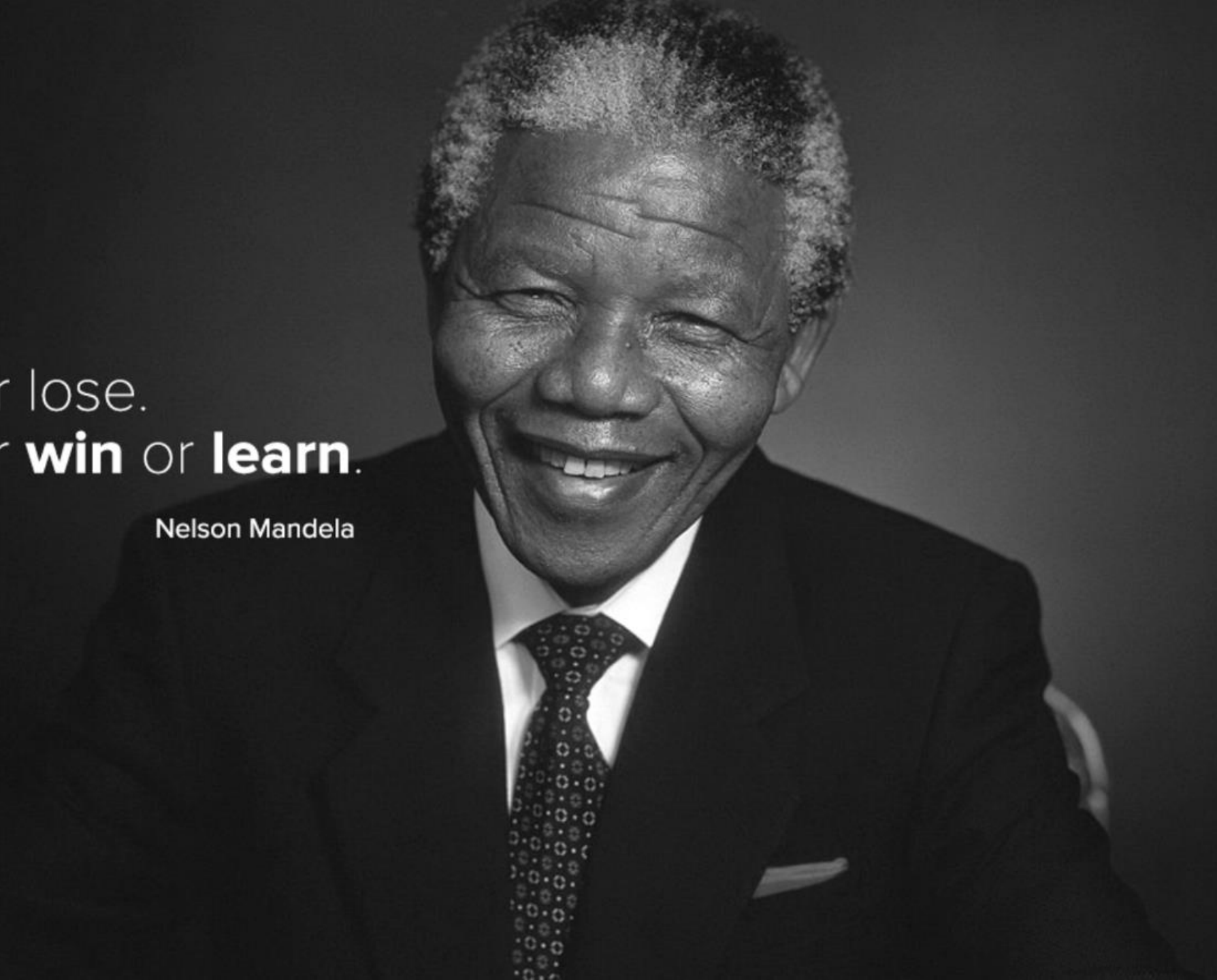


Enkel- och dubbel-looplärande



I never lose.
I either **win** or **learn**.

Nelson Mandela



john.holmberg@chalmers.se



www.challengelab.chalmers.se



www.spaceforchange.se